

Vrag, Östhammar

ID: 6798 · Bekræftet position

www.vragguiden.dk/vrag/6798

Position & Dybde

Kort ikke tilgængeligt

WGS84

60:20,402N 18:26,638E

ED50

60:20,423N 18:26,709E

Dybde (top)

Ukendt

Dybde (bund)

4 m

Stævnretning

Ukendt

Afstand til kyst

0,1 km

Beskrivelse

Svenske kildeoplysninger fra Fornsök **Registrering:** RAÄ L1939:5819 **Kilde:** Riksantikvarieämbetet, Fornsök (CC0 1.0) **Dato:** 13-09-2026 **Kildens position (WGS84):** 60:20,402N 18:26,638E **Område:** Östhammar, Uppsala [Åbn den originale registrering i Fornsök](https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/37461ddf-5948-47b2-9d3f-2f2c83e9f06e) ### Dansk sammendrag I Öregrunds havn blev der i 2015 fundet et stærkt nedbrudt trævrag af et sejlskib. Vraget ligger på 4-4,5 meters dybde med agterenden udad og forskibet ind mod fyrskibet Västra banken. Skroget er sunket 1-1,5 meter ned i kompakt, siltet sand, og det primære vragområde måler cirka 15 × 25 meter. Skibets oprindelige længde anslås til 20-25 meter. Det tætspantede skrog er hovedsageligt bygget af fyr, blandt andet naturligt krumme grene, som kun er tilhugget på anlægsfladerne. Nedfaldne klædningsplanker med ombøjede søm tyder på, at skrogets nederste del sandsynligvis var klinkbygget. Jernbolte og søm er ikke bevaret, men huller, aftryk og rødfarvning i træet viser, hvor de har siddet. Skibsdele ligger spredt omkring vraget, sandsynligvis fordi ankre gennem årene har fået fat i og revet tømmer løs. Midt i vraget ligger en stor betonklump med en kraftig jernkæde til gæstebroen. Et stykke af et agterspejl på cirka 3 × 4 meter ligger få meter sydvest for fyrevraget, men det er bygget af eg, har bevarede jernforbindelser og spor af hvid maling og adskiller sig derfor både konstruktions- og bevaringsmæssigt fra vraget. Dendrokronologiske prøver viste, at egetræet i agterspejlet blev fældet efter 1925. Fyrret kunne ikke dendrodateres, mens en kulstof-14-analyse med 95 procents sandsynlighed daterede fældningen til perioden 1695-1919. Resultatet kunne ikke afgøre, om skibet forliste før eller efter 1850, men konstruktion og byggemåde peger mod en byggetid fra slutningen af 1600-tallet til begyndelsen af 1800-tallet. Ud fra bevaringstilstanden blev det anslået, at vraget har ligget på stedet i cirka 200-300 år. --- ### Svensk originaltekst fra Fornsök **Beskrivelse:** Sjöhistoriska museet utförde i juni och september 2015 en arkeologisk utredning i Öregrunds hamn, Uppsala län. Utredningen, som genomfördes inför planerade muddringar och ombyggnader i hamnen, omfattade sonarkartering och dykbesiktningar samt sonarkartering av ett planerat dumpningsområde väster om Gräsö. Hela inre hamnen ligger inom fornlämning RAÄ Börstil 142:1, Öregrunds stadslager. I hamnen har även fartyglämningar och vrakdelar påträffats, RAÄ Öregrund 1 och RAÄ Öregrund 3, men dessa har inte tidigare besiktats av antikvarisk expertis. Den aktuella utredningen resulterade i att två tidigare okända fartyglämningar påträffades i hamnen, varav den ena bedöms utgöra fornlämning. Vidare kunde kulturlager konstateras i de delar av hamnen som inte tidigare muddrats. Kulturlagret dateras utifrån fynd av rödgodskeramik, kritpipor och glasbuteljer till perioden 1600-1900-tal. Sonarkarteringen i hamnen resulterade i flera indikationer av antikvariskt intresse. Ett sonareko i hamnen hade konturen av en nedbruten fartyglämning och i anslutning till den flera mindre objekt. Inom i stort sett hela hamnområdet noterades flera mindre linjära objekt som tolkades som stockar och timmer. Vidare konstaterades flera distinkta ekon där flertalet utgjordes av boj- och bryggankare, undervattensledning, bildäck, bryggkättingar m.m. Föremål som man kan förvänta sig att hitta i en modern hamn. Karteringen visade även att vissa bottenområden i hamnen utgjordes av berg i dagen. Indikationen utanför fyrskeppet Västra banken visade sig vara en kraftigt nedbruten

fartygslämning i furu som ligger med aktern utåt och förpartiet in mot fyrskeppsskaten. Djupet på platsen varierar mellan 4-4,5 m och skrovet ligger nedsjunket ca 1-1,5 m i botten-sedimenten som består av kompakt siltig sand. Det huvudsakliga vrakområdet är ca 15×25 m och vad som först antogs vara en del av lämningens akterspegel ligger utfallen på botten några meter från furuvraket, vars för- eller akterstävar inte gick att lokalisera på platsen. Styrbordssidans spant sticker upp ca 0,5-1 m över botten längs en tio meter lång sträcka och de bevarade spanttopparna är kraftigt eroderade. De flesta spanttopparna har stora genomgående hål där det suttit järnbultar för att sammanfoga bordläggningen med spanten. Spanten på babordssidan är knappt synliga ovan botten och det förefaller som att lämningen har några graders slagsida åt babord. Skrovet är mycket tätt spantat i botten och krokiga bottenstockar och spant med varierande dimensioner observerades. Flera av spanten utgörs av naturligt växta trädgrenar som endast är tilltyxade på anläggningsytorna och vankanter finns fortfarande kvar på timren. Tvärsnittet på ett av spanten uppmättes till 22×19 cm. Fartygets ursprungliga längd uppskattas till 20-25 m. Ingen bordläggning är bevarad ovanför den omgivande botten men utanför vraket ligger nedfallna bordläggningsplankor vilka har varit sammansatta med omböjda spikar vilket tyder på att den nedre delen av skrovet sannolikt varit byggt på klink. Inga bultar eller spikar av järn finns bevarade på lämningen men rödfärgningar, hål och avtryck i virket avslöjar var de än gång suttit. De uppstickande delarna av spanten är så eroderade att klinkhaken inte går att urskilja. Flera skeppsdelar som förefaller komma från fartygslämningen ligger spridda i ett stort område runt lämningen vilket sannolikt beror på att ankrande fartyg under årens lopp fastnat och slitit loss skeppstimmer. Mitt i lämningen ligger en stor betongklump och från den löper en kraftig järnkätting till änden av den långa gästbryggan i den västra sidan av hamnen. Den bevarade delen av akterspegeln mäter ca 3×4 m och ligger med utsidan vänd ned mot botten ett par meter sydväst om furuvraket och täcks av ett tunt sedimentlager. Den är genomgående byggd i ek och skiljer sig både i konstruktion och bevarandegrad från furuvraket. Det fanns t.ex. gott om bevarade järnförbindningar (järnbultar och spikar) på akterspegeln men även en vit beläggning som tolkades som färgrester noterades. Liknade färgrester påträffades inte någonstans på furuvraket. En provgrop grävdes utanför fartygslämningens styrbordssida och botten bestod, liksom inne i vraket, av kompakt sand och silt. Provgropen grävdes till ett djup av 0,5 m under omgivande botten. Det enda fyndet som framkom var en bit stenkol. Två prover för dendrokronologisk analys samlades in från akterspegeln och fyra prover togs från furudelar på vraket. Samtliga prover skickades till det dendrokronologiska laboratoriet på Nationalmuseet i Köpenhamn. Provresultaten visade att endast ekproverna från akterspegeln hade gått att datera och analysen visade att virket fällt efter 1925. Inget av furuproverna gick att datera varför beslut togs, efter samråd med länsstyrelsen, att skicka ett prov från ett av furutimren på 14C-analys. Provet skickades till Ångströmlaboratoriet i Uppsala och analysen visade att timret, med 95 % sannolikhet, avverkats någon gång mellan 1695-1919. Analysresultatet var för grovt för att avgöra om fartyget förlist före eller efter 1850. Utifrån lämningens kondition och bevarandegrad, i jämförelse med andra liknande fartygslämningar som Sjöhistoriska museet har undersökt, uppskattades att lämningen legat på platsen i ca 200-300 år. Skrovets konstruktion och byggnadssätt pekar på att det skulle kunna ha byggts någon gång mellan sent 1600-tal och tidigt 1800-tal. Sjöhistoriska museet gör bedömningen att vraket i Öregrunds hamn har förlist innan 1850 och att det därmed utgör fornlämning. ****Placering:**** Under vand ****Antikvarisk vurdering:**** Fornlämning ****Begrundelse:**** Den antikvariska bedömningen är migrerad från äldre databas. Motivering av den antikvariska bedömningen kan eventuellt finnas under antikvarisk kommentar. ****Anbefalet vurdering:**** Övrig kulturhistorisk lämning ****Aktualitet:**** Fundet er bekræftet ved en fysisk undersøgelse ****Undersøgelsesstatus:**** Lokationen er ikke undersøgt ****Skadestatus:**** Ikke registreret som beskadiget ****Egenskaber:**** - Framdrivning: Segel - Material: Træ ****Skriftlige kilder:**** - Lindström, Jens. Arkeologisk utredning i Öregrunds hamn. Sjöhistoriska museet. Arkeologisk rapport nr 2016:7. ****Registreringsaktivitet:**** Migrering 2018-11-20 ****Publiceret:**** 20-11-2018 ****Senest ændret:**** 20-11-2018 ****Registreringsgrundlag:**** Annat underlag ****Målemetode:**** Manuell inprickning ****Positionsfejlmargin:**** 10 m ****Indlæsningsusikkerhed:**** 10 m

Sidst rettet af: twm

Dato: 13-09-2026